

HAFTALIK GELİŞMELER (17-23 MAYIS 2025)

TÜRKİYE

- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Mayıs 2025'e ilişkin tüketici güven endeksi verilerini açıkladı. Buna göre, **Nisan'da 83,9 olan endeks, Mayıs'ta %1,1 artarak 84,8'e yükseldi.**

Endeksin alt kalemlerinden **"mevcut dönemde hanenin maddi durumu" sabit kalarak 69,1 seviyesinde kaldı. Gelecek 12 aya yönelik maddi durum beklentisi ise %1,2 artışla 85,3'e çıktı.**

Genel ekonomik durum beklentisi %0,7 azalarak 82,2'ye geriledi. En dikkat çekici gelişme ise **dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma eğiliminde yaşandı; bu kalemdeki endeks Mayıs'ta %3,3 artarak 102,5 seviyesine ulaştı.**

- TEİAŞ verilerine göre; **20 Mayıs 2025'te üretilen elektrik içinde güneş enerjisi %17,6 pay ile ilk sırada yer almıştır. Güneş enerjisinden elde edilen elektrik miktarı, 141 bin 571 MW ile yılın en yüksek seviyesine ulaşarak rekor kırdı.**
- Türk Eximbank, MUFG Bank, Abu Dhabi Commercial Bank ve ICBC Turkey'in koordinatörlüğünde tarihinin en yüksek sendikasyon kredisi anlaşmasını imzaladı.** Toplam tutarı **1 milyar euronun üstünde olan finansman 1, 2 ve 3 yıl vadeli olmak üzere 499,5 milyon euro, 246 milyon dolar, 1,34 milyar Çin yuanı** şeklinde yapılandırıldı. **Yenileme oranı %145 olan sendikasyon kredisinde 9 yıl aradan sonra tekrardan 3 yıl vadeli finansman** sağlanacak.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından, sanayi ve hizmet sektörlerindeki işletmelerin uygulamış oldukları verimliliği artırma projelerini teşvik etmek amacıyla her yıl verilen **"Verimlilik Proje Ödülleri"** için 2025 yılı başvuru süreci başladı. Ödüle başvurmak veya bağımsız değerlendirici olarak süreçte yer almak için vpo.sanayi.gov.tr internet adresinde yer alan ilgili formların; proje başvuruları için **"İşletme/Kamu Ödül Başvurusu"** bölümünden giriş yapılarak, bağımsız değerlendirici başvuruları için **"Değerlendirici Başvurusu"** bölümünden giriş yapılarak **13 Haziran 2025 tarihine kadar** doldurulması gerekiyor.
- Merkez Bankası yıl sonu enflasyonu tahmin aralığının son dönem artan belirsizlikler nedeniyle **%19 ile 29 arasında olduğunu söyleyerek yıl sonu enflasyon beklentisini %24 olarak açıkladı. 2026 yıl sonu için ise enflasyon tahmin aralığını ise %6 ile 18** olarak belirtti.

DÜNYA

ABD

- ABD yönetiminin otomobillere yönelik gümrük vergilerini yükseltmesinden en çok etkilenen ülkelerden biri olan **Japonya'nın ABD'ye ihracatında Nisan ayında yaklaşık %2'lik bir düşüş gerçekleşti. Japonya, ABD'nin ithalata uyguladığı gümrük vergilerini kaldırmasını talep etse de henüz Trump yönetiminden olumlu dönüş olmadı.**
- Moody's tarafından **ABD'nin kredi notunun düşürülmesi borçlanma maliyetlerini artırıyor.** ABD hükümetinin uzun vadeli borcuna uygulanan faiz oranı 19 Mayıs'ta %5'i aştıktan sonra hafifçe geriledi. Bu, Ekim 2023'ten bu yana en yüksek seviyeydi. Diğer taraftan Kongre, ABD hükümetinin 36 trilyon dolarlık borcuna trilyonlarca dolar ekleyecek bir vergi ve harcama tasarısı üzerinde çalışıyor.
- ABD Hazine Bakanlığı, gelecek yıl ABD'de bir cent'lik madeni paraların üretiminin durdurulacağını doğruladı. Bu, iki yüzyıldan uzun süredir dolaşımda olan ve yaygın olarak peni olarak bilinen madeni paraların aşamalı olarak kullanımdan kaldırılması anlamına geliyor.

AVRUPA BİRLİĞİ

- **Euro Bölgesi'nde enflasyon, Nisan'da yıllık bazda %2,2 seviyesinde sabit kalarak** Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) %2'lik hedefinin üzerinde kalmayı sürdürdü. TÜFE aylık bazda %0,6, çekirdek enflasyon ise yıllık %2,7 arttı. Enflasyonun en yüksek olduğu alan %1,8 ile hizmetler sektörü oldu.

Avrupa Birliği genelinde yıllık enflasyon %2,4'e gerilerken, en yüksek oranlar Romanya (%4,9), Estonya (%4,4) ve Macaristan'da (%4,2) kaydedildi. Almanya ve İspanya'da enflasyon %2,2, İtalya'da %2, Fransa'da ise %0,9 olarak gerçekleşti.

- **Avrupa Komisyonu, ABD ile ticari gerilimler nedeniyle 2025 ve 2026 büyüme tahminlerini düşürdü. Euro Bölgesi'nin 2025 büyüme beklentisi %1,3'ten 0,9'a, 2026 beklentisi %1,6'dan 1,4'e geriledi.**

AB ekonomisinin 2025'te %1,1, 2026'da %1,5 büyümesi öngörülüyor. Ticaretin zayıflaması ve artan belirsizlikler büyümeyi olumsuz etkiliyor. **Almanya'nın 2025'te büyümeyeceği, Fransa, İtalya ve İspanya'nın ise sınırlı büyüme göstereceği tahmin ediliyor.**

Türkiye ekonomisi için 2025'te %2,8, 2026'da %3,5 büyüme tahmini yapıldı. AB Komisyonu yetkilisi Dombrovskis, ekonominin dayanıklı olduğunu ancak risklerin sürdüğünü belirtti.

- Eurostat'ın yayımladığı **Avrupa İstatistik Monitörü'ne göre AB ekonomisi, zayıflayan iş ortamına, karmaşık çevresel gelişmelere rağmen ılımlı bir şekilde büyümeye devam ediyor.** AB ekonomisi, son 6 çeyrekte benzer bir oranda büyüyen GSYH ile ılımlı, istikrarlı genişlemesini sürdürüyor, buna tarihsel olarak düşük ve istikrarlı işsizlik ve enflasyonda devam eden düşüş eşlik ediyor. **Endüstriyel üretim üst üste üçüncü ayda toparlanmaya devam etti,** perakende ticareti ise genel olarak istikrarlı kaldı ve hizmetlerdeki üretim azaldı.

AB çevresel etkileri azaltma çabalarını sürdürürken, son veriler karışık bir tablo sergiliyor. Sera gazı emisyonları arttı, bununla birlikte AB başkentlerindeki hava kirleticilerinin yoğunluğu azaldı. Diğer taraftan, aylık elektrik tüketimi azalırken, yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin payı düştü.

- **AB ülkelerinin büyükelçileri, AB genelinde savunma üretimini arttırmaya yönelik 150 milyar euroluk Avrupa Güvenlik Eylemi "SAFE" adlı yeni düzenlemeyi onayladı.** SAFE'in üye devletler tarafından resmi olarak 27 Mayıs'ta gerçekleştirilecek Genel İşler Konseyi'nde kabul edilmesi bekleniyor.
- **AB ülkeleri, Suriye'ye uygulanan yaptırımların kaldırılması konusunda ön anlaşmaya vardı.** AB ülkeleri 24 Şubat'ta, Suriye'nin enerji, bankacılık ve ulaşım sektörlerini hedef alan ekonomik yaptırımları askıya alma kararı almıştı.
- **Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği, Brexit sonrası ikili ilişkileri yeniden şekillendirecek ve İngiliz çelik sektörünü AB'nin yeni gümrük tarifelerinden muaf tutacak kapsamlı bir iş birliği anlaşmasında uzlaştı.** Yaklaşık 6 ay süren müzakerelerin ardından varılan anlaşma kapsamında, hayvansal ve bitkisel ürünlerin ticaretini kolaylaştıracak yeni bir düzenleme devreye girecek. Anlaşma kapsamında AB'nin de balıkçılık için Birleşik Krallık karasularına Haziran 2038'e kadar erişim hakkı bulunacak.
- **Fransa'da Bileşik PMI Nisan'da 47,8 iken, Mayıs ayında 48'e yükseldi. Beklenti ise 48 seviyesindeydi.** İmalat endeksi, 48,9'luk beklentinin üzerinde 49,5 olarak açıklandı. Hizmet PMI ise 47,4 seviyesinde kalarak 47,7'lik beklentinin altında kaldı.

ALMANYA

- **Almanya'da** Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) Mayıs ayında **kritik 50 eşliğinin altında seyrediyor**. S&P Global'in Almanya için hazırladığı PMI, Nisan'da 50,1'den beş ayın en düşük seviyesi olan 48,6'ya geriledi. **Son 5 ayın en düşük seviyesine indi**.

Almanya imalat sanayi PMI verisi, Nisan'da 48,4 iken Mayıs'ta beklentilerle aynı seviyede 48,8 olarak açıklandı.

- Alman Ekonomi Araştırma Enstitüsü (Ifo), yaklaşık 9 bin firmanın katılımıyla gerçekleştirdiği Mayıs ayı Almanya İş Ortamı Güven anketi sonuçlarını yayımladı. Buna göre, Nisan'da 86,9 olan sanayi ve ticarete ilişkin **İş Ortamı Güven Endeksi, bu ay 87,5 puana yükseldi**. Piyasa beklentisi, yeni hükümetin kurulması ve yatırım planları nedeniyle endeksin 87,4'e yükselmesi yönündeydi. Alman imalat sektöründe güvenin önemli ölçüde yükseldiği de belirti.
- Alman Sanayi Federasyonu (BDI) "AB İç Pazar Stratejisi"ni değerlendirdi: **"İyi yaklaşımlar içeriyor ancak uygulanması Brüksel'de çaba gerektiriyor"**

Değerlendirmede öne çıkan hususlar şu şekilde:

- AB Tek Pazar Stratejisi, Alman şirketlerinin bu en önemli satış pazarının potansiyelinden daha iyi faydalanmasına yardımcı olmak için sağlam yaklaşımlar içeriyor.
- Özellikle KOBİ'lerin, birçoğu yirmi yıldır var olan Avrupa içi ticarete hâlâ çok sayıda engelle karşı karşıya kalmaktadır. Bu engeller ortadan kaldırılırsa Alman sanayisinin Avrupa'daki ihracatını neredeyse iki katına çıkarabileceği tahmin ediliyor.
- Avrupa genelinde yıllık 1,3 trilyon euroya kadar ek ekonomik çıktı elde etmek mümkün. Bu, uluslararası rekabette bize önemli ölçüde yardımcı olacaktır.
- VDMA verilerine göre; **makine mühendisliği sektörü yıla durgun bir ihracat sonucu ile başladı**. En azından Mart ayında hafif bir yukarı yönlü eğilim görüldü. Ancak, Çin ve AB pazarlarındaki zayıflık ciddi şekilde devam ediyor.

DiĞER ÜLKELER

- İngiltere, Rusya'nın askeri, enerji ve finans sektörleri ve bazı kişi ve kurumları hedef alan **100 yeni yaptırım** açıkladı.
- Çin Devlet Vergilendirme İdaresi verilerine göre; Çin'in vergi ve ücret kesintilerinin yanı sıra bilim-teknoloji inovasyonunu ve imalatını destekleyen vergi iadeleri 2025'in ilk çeyreğinde toplam 424,1 milyar yuan (58,97 milyar ABD doları) oldu.

Bu yılın ilk dört ayında, KDV verileri **Çin'in yüksek teknoloji endüstrilerinin satış gelirinin bir önceki yıla göre %13,9 arttığını, bilimsel ve teknolojik başarıların ticarileştirilmesini kolaylaştıran hizmetlerin ise %33,6 arttığını** gösterdi.

Dijital ekonominin temel endüstrileri de %9,7'lik istikrarlı büyümesini sürdürdü. Üretim sektörü de güçlü bir performans gösterdi; **dijital ürün imalatı ve yüksek teknoloji imalatı, Ocak'tan Nisan'a kadar iki haneli gelir büyümesi** bildirdi.

- Çin genelindeki 50 şehirde KOBİ'ler ile yapılan anket sonuçlarına dayanan, sırasıyla **pazar ortamı, yasal gereklilikler, finansman koşulları, inovasyon potansiyeli ve politika ortamı** gibi beş önemli kriterin değerlendirildiği Rapor'a göre;
 - Çin'deki KOBİ'ler 2024'te büyük ölçüde istikrarlı gelir büyümesini sürdürdü.
 - KOBİ'lerin %60'ı geçen yıl artan veya istikrarlı gelir bildirdi.
 - Yeni, benzersiz, uzmanlaşmış ve sofistike ürünler üreten KOBİ'lerin yaklaşık %64'ünün inovasyon, araştırma ve geliştirme yatırımı için daha fazla planı var.
- Türkiye ve Suriye arasında **"Enerji, Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında Mutabakat Zaptı"** imzalandı. Anlaşmayla **birlikte elektrik üretimi ve ticaretinden doğal gaz projelerine, hidrokarbon arama ve üretim faaliyetlerinden madenlerin keşfi ve işlenmesine kadar geniş bir iş birliği yelpazesi** oluşturması hedefleniyor.
- Arjantin Ulusal İstatistik Ajansı'nın açıkladığı rakamlara göre; **Arjantin ekonomisi 2025'in ilk çeyreğinde %6,1 büyüdü.** Mart ayında imalat sektörü büyümesi ise **%4,2** olarak kaydedildi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- CDP Türkiye verilerine göre **2024 yılında Türkiye'de çevresel verilerini açıklayan şirket sayısı önemli bir artış göstererek 138'e ulaştı.** Bu artış, **iklim değişikliği, su güvenliği ve ormansızlaşma alanlarında sırasıyla %21, %65 ve %220 oranlarında gerçekleşti.** Şirketlerin büyük çoğunluğu çevresel risk ve fırsatları stratejik karar alma süreçlerine entegre ederken, bu ilerleme özellikle iklim değişikliği konularında yoğunlaştı.
- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), 2005 yılında 17 Mayıs tarihini **Dünya Geri Dönüşüm Günü** olarak ilan etti. Bu kapsamda, yapılan araştırmalarda son 50 yılda aşırı tüketim, fosil yakıt kullanımı ve ormansızlaşma başlıca nedenler olmak üzere dünyada tüm geçmiş tarihten daha fazla doğal kaynak tüketildiği ortaya koyuldu. Bu durum, küresel ısınma, ekosistem bozulması ve kaynak kıtlığı gibi ciddi çevresel sorunlara yol açıyor ve tüm bu etkilerin azaltılması için Birleşmiş Milletler tarafından geri dönüşümün önemi vurgulanıyor.

- **"Yeşil Çelik Zirvesi-Green Steel Summit 2025" etkinliğinde çelik sanayisinin karbonsuz üretim yolculuğu** masaya yatırıldı. Zirvede; çelik sektörünün net sıfır emisyon hedeflerine ulaşabilmesi için sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi, Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ve Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) gibi regülasyonlara uyum konuları ele alındı.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı, **2025 yılı içinde Türkiye'nin ikinci yeşil tahvil ihracını gerçekleştirmeyi planlıyor**. Bu tahvil; **çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) kriterlerine uygun olacak ve Türkiye'nin yeşil finansman alanındaki uluslararası taahhüdünü güçlendirecek**. İlk yeşil tahvil ihracı 2023 yılında 2,5 milyar ABD doları tutarında gerçekleşmişti. Bakan Yardımcısı Osman Çelik, Türkiye'nin 2025 yılı itibarıyla yurt dışı ve yurt içi yeşil tahvil ihracının toplamda 22,1 milyar ABD doları ve 2,1 milyar Türk Lirası seviyelerine ulaştığını belirtti.
- Potsdam İklim Etkisi Araştırma Enstitüsü'nün çalışmasına göre; orman kayıpları nedeniyle emisyon kesintileri daha pahalı hale gelebilir. **Ormanların karbon emisyonunu azaltma kapasitesindeki düşüş, Paris Anlaşması hedeflerine ulaşmayı zorlaştırabilir ve maliyetleri artırabilir**. Uzmanlar, iklim değişikliği ile mücadelede ormanları koruma ve sürdürülebilir arazi kullanımı uygulamalarını teşvik etmenin önemini vurguluyorlar.
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), **2025-2027 yılları arasında küresel elektrik talebinin toplamda 3.500 teravatsaat artmasını bekliyor; bu, tarihteki en hızlı büyüme dönemlerinden biri olarak öne çıkıyor**. Bu hızlı artışın başlıca nedenleri arasında klima kullanımı, elektrikli araçların yaygınlaşması ve veri merkezlerinin 24 saat faaliyet göstermesi yer alıyor. İklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilirlik gereklilikleri göz önünde bulundurulduğunda elektrik üretiminde temiz enerji çeşitlerinin kullanımı öne çıkıyor. Hidroelektrik enerji, bu artışı karşılamak için kritik bir rol oynamasına karşın iklim değişikliğinin etkisiyle su seviyelerindeki dalgalanmalar ve kuraklık, üretim verimliliğini olumsuz etkiliyor ve hidroelektrik santrallerinin güvenliğini sağlamak için su yönetimi ve yenilenebilir enerji entegrasyonuna odaklanma ihtiyacı daha büyük önem arz ediyor.
- **Çin'in ilk açık deniz karbon yakalama, kullanma ve depolama (CCUS) projesi, 22 Mayıs 2025 itibarıyla faaliyete geçti**. Bu proje, petrol üretimi sırasında ortaya çıkan karbondioksiti süperkritik hale getirip yer altı rezervuarlarına enjekte ederek hem enerji üretimini artırıyor hem de karbon salınımını azaltıyor. Başlangıçta saatte 8 ton CO₂ enjekte edilen sistemin, önümüzdeki yıllarda kapasitesini artırarak yıllık 200.000 ton ham petrol üretimi sağlayacağı ve 1 milyon ton CO₂ depolayacağı öngörülüyor. Bu yenilikçi model, Çin'in karbon nötr hedeflerine ulaşma yolunda önemli bir adım olarak değerlendiriliyor ve bölgesel enerji güvenliğini güçlendiriyor.

- **Yeni bir yapay zekâ destekli algoritma, okyanuslardaki plastik kirliliği temizleme verimliliğini %60 oranında artırdı.** Bu algoritma, The Ocean Cleanup adlı çevre kuruluşu tarafından kullanılan gemilerin rotalarını optimize ederek daha fazla plastik atık toplanmasını sağlıyor. Gerçek zamanlı verilerle çalışan sistem, okyanus akıntıları gibi dinamik koşullara hızla uyum sağlayarak etkinliği artırıyor. Araştırma, yapay zekanın çevresel sorunların çözümünde ne kadar etkili olabileceğini gösteriyor ve okyanusları plastikten arındırma yolunda önemli bir adım olarak kabul ediliyor.
- Maryland Üniversitesi GLAD Laboratuvarı'nın Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün (WRI) Küresel Orman İzleme platformunda açıklanan yeni veriler 2024 yılında dünya genelinde küresel ısınmaya ve kuraklığa bağlı gerçekleşen yangınlar sonucunda rekor miktarda orman kaybı yaşandığını gösteriyor. Açıklanan verilere göre; yaklaşık olarak her 18 dakikada 18 futbol sahası büyüklüğünde ormanlık alanın kaybına işaret eden yangınlar 2024 yılında toplam 4,1 gigaton sera gazı emisyonuna yol açtı.

Kaynakça

www.vdma.org, www.bdi.eu, www.aposto.com; www.ekonomigazetesi.com;
www.bloomberght.com; www.iklimhaber.org; www.aa.com.tr; www.bloomberght.com;
www.ekoiq.com; www.temizenerji.org; www.yesilekonomi.com; www.dunya.com;
www.chinadailyhk.com; www.thecooldown.com; www.bloomberght.com;
www.tr.euronews.com; www.ec.europa.eu/eurostat; www.sanayi.gov.tr;
www.english.news.cn; www.foreignpolicy.com